

ที่ นธ ๐๐๑๗.๒/ว ๓๗๒๗

ศาลากลางจังหวัดนราธิวาส
ถนนศูนย์ราชการ นธ ๙๖๐๐๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองและผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖

เรียน (ตามบัญชีแนบท้าย)

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนราธิวาส ด่วนที่สุด ที่ นธ ๐๐๑๗.๒/ว ๒๙๑๑ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๑๑.๓/ว ๗๔๒๔
ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗

จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดนราธิวาสได้แจ้งหน่วยงานรับทราบข้อตกลงความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการถูกทำร้ายและการถูกล่วงละเมิดทางเพศ และร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ และแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการถูกทำร้ายและถูกล่วงละเมิดทางเพศ นั้น

จังหวัดนราธิวาสได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้แจ้งแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองและผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครองเด็กในจังหวัดนราธิวาสเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จังหวัดนราธิวาสจึงขอแจ้งแนวทางการปฏิบัติฯ ดังกล่าว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบและยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป สำหรับสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส ขอให้ประสานแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบด้วย รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วยได้ทางเว็บไซต์จังหวัดนราธิวาส www.narathiwat.go.th หัวข้อ “ระบบหนังสือราชการจังหวัดนราธิวาส”

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีรพัฒน์ บุณฑริก)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส

สำนักงานจังหวัด

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด

โทร./โทรสาร ๐ ๗๓๖๔ ๒๖๓๘

บัญชีแนบท้าย

หนังสือจังหวัดนราธิวาส ด่วนที่สุด ที่ นธ ๐๐๑๗.๒/ว ๓๗๒๗ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗
เรื่อง แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองและผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖

---

๑. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนราธิวาส
  ๒. ท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส
  ๓. นายอำเภอทุกอำเภอ
  ๔. นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส
  ๕. นายกเทศมนตรีเมืองนราธิวาส
  ๖. นายกเทศมนตรีตากใบ
  ๗. นายกเทศมนตรีเมืองสุโหงโกลก
-

๒๓๖๖
๒๓๖๖

ศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา
รับเลขที่ 009468
วันที่ 12 กค 2567

สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา
เลขที่ 05092
ถนนอักษะงาม กรุงเทพฯ 10200
วันที่ 12 กค 2567

ที่ มท ๐๒๑๑.๓/ว ๓๕๒๕

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอักษะงาม กรุงเทพฯ 10200
วันที่ 12 กค 2567

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองและผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖

สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา
กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลฯ
เลขที่รับหนังสือ ๓๒๐
วันที่ ๑๕ / ๗ / ๖๗
๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๑๑.๓/ว ๕๖๓๙ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ด่วนมาก ที่ พม ๐๓๐๔/๑๑๙๒๒ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่กระทรวงมหาดไทย ได้แจ้งแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการถูกทำร้ายและถูกล่วงละเมิดทางเพศ โดยขอให้จังหวัดบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ นั้น

ในการนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้แจ้งแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองและผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครองเด็กในจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงมหาดไทยจึงขอแจ้งแนวทางการปฏิบัติฯ ให้จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ทราบและยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดรายละเอียดได้ทางเว็บไซต์สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย <http://www.ppb.moi.go.th/midev01/> หัวข้อ “หนังสือแจ้งเวียน/ประชาสัมพันธ์”

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวง
สำนักนโยบายและแผน
โทรศัพท์/โทรสาร. ๐ ๒๒๒๓ ๕๒๔๔

กพท.สนค.ส.ป.
เลขรับที่ ๘๖๙
วันที่ 13 มิ.ย. ๖7

กระทรวงมหาดไทย
กองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
วันที่ 13 มิ.ย. 2567
เลขรับ 25243
เวลา

ด่วนมาก
ที่ พม ๐๓๐๔/ ๑๑๗/๒๒

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงคลองมอหานาค
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๗

สำนักนโยบายและแผน สป.
วันที่ 13 มิ.ย. 2567
เลขรับที่ 5021
เวลา 15:22

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองและผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองและผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวง
ยุติธรรม ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
จากการถูกทำร้ายและถูกล่วงละเมิดทางเพศ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗ โดยมีเจตนารมณ์
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทุกวิถีทาง ทั้งทางด้านสังคม
และด้านกฎหมาย เพื่อปกป้อง คุ้มครองเด็กและเยาวชนของประเทศไทยให้ปลอดภัยจากการถูกทำร้าย
และถูกล่วงละเมิดทางเพศ โดยกระทรวงมหาดไทยมีหนังสือแจ้งแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงาน
ฝ่ายปกครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้จังหวัดทราบ และถือปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งอำเภอทราบ
และยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาแล้วเห็นสมควรดำเนินการ ดังนี้

๑. ขอส่งแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองและผู้มีหน้าที่คุ้มครอง
สวัสดิภาพเด็ก แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ทั้งนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ได้ส่งแนวทาง
ดังกล่าว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ในฐานะประธานกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด และผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร ในฐานะประธานกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร ด้วยแล้ว

๒. ขอความร่วมมือในการจัดให้มีการประชุมหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำ
แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนงานตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ เกิดการขับเคลื่อนงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม
และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุกุล ปิตแก้ว)

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กรมกิจการเด็กและเยาวชน

โทร. ๐ ๒๖๕๑ ๗๘๒๘

06 1๙๙5-9๒96

๑๑

แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองและผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

ด้วยพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ยังขาดรายละเอียดทางปฏิบัติของพนักงานฝ่ายปกครองและผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก จึงจำเป็นต้องตั้งประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่ พ.ร.บ. คุ้มครองเด็กฯ กำหนดไว้ เพื่อให้งานคุ้มครองเด็กในจังหวัดเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพภายใต้อำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองและผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามมาตรา ๒๔ รวมถึงอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๐ ของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด ซึ่งพึงกระทำตาม พ.ร.บ. คุ้มครองเด็กฯ ฉบับนี้

✦ **คณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด** ตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด/ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในฐานะประธานกรรมการ ทั้งนี้คณะกรรมการคุ้มครองเด็กฯ มีอำนาจและหน้าที่ ตามมาตรา ๒๐ และมีบทบาทขับเคลื่อนงานด้านการคุ้มครองเด็กในจังหวัด ดังนี้

○ จัดทำแผนแม่บทคุ้มครองเด็กจังหวัด

คณะกรรมการคุ้มครองเด็กฯ มีหน้าที่จัดทำแผนแม่บทด้านการคุ้มครองเด็กจังหวัด กำหนดกรอบการขับเคลื่อนงาน และจัดสรรงบประมาณ และนำไปผนวกกับแผนปฏิบัติการด้านพัฒนาสังคมจังหวัด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ

○ จัดทำแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด

คณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการคุ้มครองเด็กฯ มีบทบาทเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กในจังหวัด ทั้งนี้ จังหวัดจำเป็นต้องมีระเบียบปฏิบัติที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน โดยเชื่อมโยงกับบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับเขต (พชข.)

○ จัดหาทุนเพื่อการดำเนินงานคุ้มครองเด็กในระดับจังหวัด

การจัดสรรงบประมาณหรือจัดหาแหล่งทุนภายในจังหวัด เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการคุ้มครองเด็กในจังหวัด กรณีมีเหตุฉุกเฉิน หรือเหตุจำเป็นที่ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินงานคุ้มครองเด็กในพื้นที่

○ จัดทำฐานข้อมูลการดำเนินงานคุ้มครองเด็ก พร้อมทั้งรวบรวมเครือข่ายผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการคุ้มครองเด็กในจังหวัด (พนักงานเจ้าหน้าที่ ทีมสหวิชาชีพ อาสาสมัครคุ้มครองเด็ก)

จังหวัดควรมีฐานข้อมูลบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการคุ้มครองเด็กในจังหวัด มีระบบบริหารจัดการรายกรณีและกำหนดผู้รับผิดชอบกรณีต้องสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามบทบาทหน้าที่ของผู้จัดการรายกรณีและสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน

○ กำหนดนโยบายให้มีการจัดหาครอบครัวอาสาสมัครและอาสาสมัครมาช่วยงานด้านการคุ้มครองเด็ก

การคุ้มครองให้เด็กสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมของครอบครัว เพื่อลดปัญหาการนำเด็กเข้าสู่สถานรองรับ สนับสนุนการดำเนินงานครอบครัวอุปถัมภ์ ผ่านการจัดให้มีการเลี้ยงดูทดแทนรูปแบบครอบครัวเป็นทางเลือกสำหรับเด็ก โดยส่งเสริมให้ขึ้นทะเบียนครอบครัวอุปถัมภ์ เพื่อจัดบริการสำหรับเด็กที่บิดามารดาไม่สามารถให้การอุปการะเลี้ยงดูได้อย่างเหมาะสม หรือไม่สามารถอยู่ร่วมกับครอบครัวได้ จึงมีอาสาสมัครเข้ามาดูแลและคุ้มครองเด็กเป็นการชั่วคราวเพื่อลดการส่งเด็กเข้ารับการดูแลในสถานรองรับเด็กระยะยาวโดยไม่จำเป็น

○ จัดทำเกณฑ์วินิจฉัยความก้าวหน้าการทำงานคุ้มครองเด็กในจังหวัด

กำหนดตัวชี้วัดระดับจังหวัดให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทในพื้นที่ ดำเนินการตรวจสอบการทำงานคุ้มครองเด็กให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่และนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองเด็ก

อำนาจและหน้าที่ของผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

- ผู้ว่าราชการจังหวัด/ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” หมายความว่ารวมถึงผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด (พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๔)

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” มีสองสถานภาพ คือเป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่งต่าง ๆ และมีอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ พ.ร.บ. คุ้มครองเด็กฯ นี้กำหนด

อำนาจและหน้าที่	บทบาท
มีอำนาจออกคำสั่งสงเคราะห์ ตามมาตรา ๓๓ วรรค ๒	มีอำนาจส่งเด็กเข้ารับการสงเคราะห์เช่นเดียวกับที่มาตรา ๓๓ วรรค ๑ (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) กำหนดกรณีที่ถูกปกครองไม่ให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือไม่อาจให้ความยินยอมได้และตามมาตรา ๓๓ วรรค ๒
มีอำนาจออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ ตามมาตรา ๔๔ วรรค ๑	มีอำนาจสั่งให้ส่งเด็กเข้าสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟู ถ้าการปล่อยให้เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม จะทำให้เด็กมีความเสี่ยงต่อการกระทำผิด และมีแนวโน้มมากขึ้นที่จะกระทำผิด
มีอำนาจเรียกผู้ปกครองมาทำทัณฑ์บน ตามมาตรา ๓๔ วรรค ๑	กรณีที่ผู้ปกครองเลี้ยงดูเด็กโดยมิชอบ และจะคืนเด็กกลับไปอยู่ในความรุนแรง โดยผู้ปกครอง ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเรียก ผู้ปกครองมาทำทัณฑ์บน
มีอำนาจแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามมาตรา ๔๘	กรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับ สถาน สงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู ต้องการติดตาม ดูแลเด็ก ซึ่งคืนสู่ครอบครัวอย่างใกล้ชิดแต่ไม่สามารถกระทำตัวเอง จึงขออำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๔๘ (ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๔๘ มีอำนาจหน้าที่แตกต่างจากผู้มี หน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามมาตรา ๒๔ ที่เป็นบุคคลหลักในการคุ้มครอง เด็กตามที่กฎหมายกำหนด)
มีอำนาจจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนา และฟื้นฟู ในเขตจังหวัด ตามมาตรา ๕๑	๑) เมื่อมีบุคคลใดต้องการจัดตั้งสถานฯ ในเขตจังหวัดใด ต้องมายื่นขออนุญาต จากผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ๒) ทุกสถานฯ ยกเว้นสถานรับเลี้ยงเด็ก ต้องมีผู้ปกครองสวัสดิภาพเป็นผู้ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของสถานฯ จึงเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ในการแต่งตั้งผู้ปกครองสวัสดิภาพ นอกจากนั้น ยังมีอำนาจถอดถอนผู้ปกครอง สวัสดิภาพ (หากผู้ปกครองสวัสดิภาพไม่มีคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้าม ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้ง หรือถอดถอนผู้ ปกครองสวัสดิ ภาพของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู พ.ศ. ๒๕๔๙)
มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนผู้ปกครอง สวัสดิภาพของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนา และฟื้นฟู ในเขตจังหวัด ตามมาตรา ๕๕	
มีอำนาจและหน้าที่ เป็นผู้ คุ้มครอง สวัสดิภาพของเด็กในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตามมาตรา ๒๔	๑) มีอำนาจหน้าที่ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ซึ่งหมายถึง การกำกับดูแลระบบการจัดบริการทางสังคมและกลไก การคุ้มครองเด็ก ภายในเขตอำนาจที่ตนรับผิดชอบซึ่งเกี่ยวกับการป้องกันการ แก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมของเด็ก และครอบครัวได้อย่างทั่วถึง เหมาะสมเป็นธรรมและให้เป็นไปตามมาตรฐาน

อำนาจและหน้าที่	บทบาท
	<p>เช่น มาตรฐานการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่และนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองเด็ก มาตรฐานขั้นต่ำในการอุปการะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ๒๕๖๒</p> <p>๒) มีอำนาจหน้าที่ดูแลและตรวจสอบสถานที่ดูแลเด็กที่อยู่ในเขตอำนาจแล้วรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าวต่อคณะกรรมการหรือคณะกรรมการจังหวัดแล้วแต่กรณี</p> <p>๓) มีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หมายถึงหากไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการเพียงพอ หรือไม่มีตำแหน่งงานเลย อาจมอบหมายให้นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพดำเนินการต่าง ๆ ตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ บัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามหมวด ๓ และ หมวด ๔ ให้มีอำนาจหน้าที่ได้เสมือนหนึ่งตนเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยต้องกำกับดูแลให้นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่และนักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองเด็กด้วย</p>
<p>มีอำนาจและหน้าที่ตรวจสอบสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพสถานพัฒนาและฟื้นฟู ในเขตจังหวัด ตามมาตรา ๒๔</p>	<p>เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพสถานพัฒนาและฟื้นฟูและแต่งตั้งหรือถอดถอนผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู ในเขตจังหวัด จึงมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบสถานฯ เหล่านี้ ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่จำเป็นต้องดำเนินการตรวจสอบด้วยตนเอง อาจมอบหมายบุคคลใด บุคคลหนึ่งที่มีอำนาจหน้าที่รับช่วงความรับผิดชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดได้ เช่น รองผู้ว่าราชการจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นต้น (พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๔)</p>
<p>มีอำนาจและหน้าที่ เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๒๔</p>	<p>- กรณีหากจำเป็น ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กด้วยตนเองได้ หรือสามารถสั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตจังหวัดเข้าไปดำเนินการคุ้มครองเด็ก ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด</p> <p>- กรณีที่ไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตจังหวัด อาจมอบหมายให้นักสังคมสงเคราะห์รับอนุญาต ดำเนินการเช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ (พระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๒๘)</p>

✦ อำนาจและหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง

ได้แก่ นายอำเภอ และปลัดอำเภอจนถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

○ นายอำเภอ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

อำนาจและหน้าที่	บทบาท
มีอำนาจและหน้าที่ ตามมาตรา ๒๔	เช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัด ในเขตอำเภอ
มีอำนาจเรียกผู้ปกครองมาทำทัณฑ์บน ตามมาตรา ๓๙	เช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัด
มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองอื่น ๆ ตามมาตรา ๒๔	มีหน้าที่รับแจ้งเหตุจากบุคคลทั่วไปที่พบเห็นเด็กตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพ
มีหน้าที่ให้การสงเคราะห์เด็กและครอบครัว ตามมาตรา ๓๓ วรรค ๑	- ให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่เด็กและครอบครัว หรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็ก ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓ - ส่งเด็กไปรับการอุปการะเลี้ยงดูในครอบครัวทดแทน หรือสถานที่อื่นที่เหมาะสม
มีอำนาจตรวจค้นและแยกตัวเด็กจากครอบครัวของเด็ก กรณีพบพฤติการณ์ที่น่าเชื่อว่ามีผลกระทบฯ ต่อเด็ก ตามมาตรา ๔๑ วรรค ๒	มีอำนาจเข้าตรวจค้นและแยกตัวเด็ก เมื่อได้รับแจ้งเหตุว่าพบหรือประสบพฤติการณ์ที่น่าเชื่อว่ามีผลกระทบฯ ต่อเด็ก ไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่/ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับ เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กโดยเร็วที่สุด
มีสิทธิยื่นคำขอต่อศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อออกคำสั่งห้ามการกระทำฯ ต่อเด็ก ตามมาตรา ๔๓ วรรค ๒	กรณีที่มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่ามีผลกระทบฯ ต่อเด็กอีก โดยเด็กยังอยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง เครือญาติ นายอำเภอ สามารถดำเนินการเองหรืออาจสั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่/พนักงานฝ่ายปกครอง/ตำรวจ ดำเนินการยื่นคำขอต่อศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อออกคำสั่งห้ามการกระทำฯ ต่อเด็ก

○ ปลัดอำเภอจนถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

อำนาจและหน้าที่	บทบาท
มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองอื่น ๆ ตามมาตรา ๒๔	เช่นเดียวกับนายอำเภอ
มีหน้าที่ให้การสงเคราะห์เด็กและครอบครัว ตามมาตรา ๓๓ วรรค ๑	เช่นเดียวกับนายอำเภอ
มีอำนาจตรวจค้นและแยกตัวเด็กจากครอบครัวของเด็ก กรณีพบพฤติการณ์ที่น่าเชื่อว่ามีผลกระทบฯ ต่อเด็ก ตามมาตรา ๔๑ วรรค ๒	เช่นเดียวกับนายอำเภอ
มีสิทธิยื่นคำขอต่อศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อออกคำสั่งห้ามการกระทำฯ ต่อเด็ก ตามมาตรา ๔๓ วรรค ๒	เช่นเดียวกับนายอำเภอ

*อำนาจและหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการเขต รวมถึงเทศกิจ

อำนาจและหน้าที่	บทบาท
ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เป็นผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัด ตามมาตรา ๒๔
ผู้อำนวยการเขต	เป็นผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เช่นเดียวกับนายอำเภอในแต่ละเขต
เทศกิจ	มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครอง

สามารถศึกษาเพิ่มเติมจาก คู่มือปฏิบัติและข้อตกลงร่วมกัน
เรื่อง การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กในภาวะเสี่ยงและผู้เสียหาย
จากการละเมิด ละเลยทอดทิ้ง แสวงประโยชน์ และความรุนแรง

แนวปฏิบัติของพนักงานฝ่ายปกครองตามพระราชบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

อำนาจและหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองและผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ไม่ได้หมายความว่าต้องกระทำตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖ เพียงฉบับเดียว แต่ยังเชื่อมโยงไปถึงพระราชบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๙- พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้และให้หมายรวมถึงพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (มาตรา ๓)

▪ พนักงานเจ้าหน้าที่ มีสองกลุ่ม ดังนี้

๑. ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้งให้ปฏิบัติการ
๒. พนักงานฝ่ายปกครอง

อำนาจและหน้าที่	บทบาท
พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ย่อมหมายถึงพนักงานฝ่ายปกครองอาจปฏิบัติการในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่และใช้อำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการ ได้แก่	<p>มีอำนาจเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ที่เกิดเหตุเพื่อสอบถามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือบุคคลอื่นที่อยู่ในสถานที่นั้น เกี่ยวกับการกระทำที่ได้รับแจ้ง</p> <p>มีอำนาจจัดให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการรักษาจากแพทย์และขอรับคำปรึกษาแนะนำจากจิตแพทย์ นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์</p> <p>เป็นผู้ร้องทุกข์แทนผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงได้ ถ้าผู้นั้นไม่อยู่ในวิสัยหรือมีโอกาสที่จะร้องทุกข์ได้ด้วยตนเอง (มาตรา ๖ วรรคสอง)</p> <p>อาจตั้งผู้ประนีประนอมประกอบด้วยบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งเป็นบิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติของคู่ความหรือบุคคลที่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือศาลเห็นสมควรเพื่อให้คำปรึกษา หรือช่วยเหลือในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ยอมความกัน หรืออาจมอบหมายให้นักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลใดช่วยเหลือไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ยอมความกันก็ได้ (มาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง)</p> <p>มาตรา ๑๐ ในการดำเนินการตามมาตรา ๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่บุคคลผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเป็นการชั่วคราวไม่ว่าจะมีคำร้องขอจากบุคคลดังกล่าวหรือไม่ โดยให้มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ได้เท่าที่จำเป็นและสมควร ซึ่งรวมถึงการให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการรักษาจากแพทย์การให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวชดเชยเงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ เบื้องต้นตามสมควรแก่ฐานะ การออกคำสั่งห้ามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้าไปในที่พำนักของครอบครัว หรือเข้าใกล้ตัวบุคคลใดในครอบครัว ตลอดจนการกำหนดวิธีการดูแลบุตร</p>

อำนาจและหน้าที่	บทบาท
<p>พนักงานฝ่ายปกครองชั้นผู้ใหญ่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้แก่ นายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขต ซึ่งได้รับ มอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</p>	<p>มีอำนาจออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ หรือคำสั่งใด ๆ ได้เท่าที่จำเป็นและสมควร ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) การให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการรักษาจากแพทย์ ๒) การให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวขดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ เบื้องต้นตามสมควรแก่ฐานะ ตามนิยามในมาตรา ๓ กำหนดว่า “ค่าทดแทน ความเสียหายเบื้องต้นสำหรับเงินหรือทรัพย์สินใด ๆ ที่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัว สูญเสียไป โดยผลของการกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัว และให้หมายความรวมถึงรายได้ที่สูญเสียไป ค่าใช้จ่ายในการ รักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการหาที่อยู่ใหม่ และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น ๓) การออกคำสั่งห้ามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว เข้าไปในที่พำนัก ของครอบครัวหรือเข้าใกล้ตัวบุคคลใดในครอบครัว ๔) การกำหนดวิธีการดูแลบุตร (ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ว่าด้วยวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกทารุณกรรม หรือถูกเลี้ยงดู โดยมิชอบ พ.ศ. ๒๕๔๘)
	<p>การขอคำสั่งข้างต้นจำต้องอ้างสาเหตุหรือสถานการณ์ที่ต้องออกคำสั่งกำหนด มาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่บุคคลผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัวเป็นการชั่วคราว มีอะไรบ้าง ข้อบ่งชี้ถึงความจำเป็นต้องสั่งให้ ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการรักษาจากแพทย์คืออะไร ข้อบ่งชี้อะไรที่มีความจำเป็นต้องสั่งให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว ขดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ ข้อบ่งชี้อะไรที่มีความจำเป็นต้องสั่งห้าม ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้าไปในที่พำนักของครอบครัวหรือเข้าใกล้ ตัวบุคคลใดในครอบครัว วิธีการดูแลบุตร ก่อนหน้าที่จะมาขอคำสั่งคุ้มครอง สวัสดิภาพเป็นอย่างไรควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร</p>
	<p>ค่าทดแทนความเสียหายเบื้องต้นสำหรับเงินหรือทรัพย์สินใด ๆ ที่ผู้ถูกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว สูญเสียไป โดยผลของการกระทำด้วย ความรุนแรงในครอบครัว มีจำนวนเงินเท่าไรด้วยหลักฐานใด รายได้ ที่สูญเสียไป มีจำนวนเงินเท่าไร ด้วยหลักฐานใด ค่าใช้จ่ายในการ รักษาพยาบาลมีจำนวนเงินเท่าไร ด้วยหลักฐานใด ค่าใช้จ่ายในการหาที่อยู่ใหม่ มีจำนวนเงินเท่าไร ด้วยหลักฐานใด ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นเช่น การใช้จ่าย ในการดำเนินชีวิตตามสมควรแก่ฐานะ มีอะไรบ้างจำนวนเงินเท่าไร ด้วยหลักฐานใด</p>
	<p>หากผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวไม่แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือกรณีคดีขาดอายุความ ผู้ถูกระทำด้วย ความรุนแรงในครอบครัวหรือผู้มีส่วนได้เสียยังมีสิทธิร้องขอคุ้มครองสวัสดิ ภาพตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธี พิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวได้ (มาตรา ๗)</p>

อำนาจและหน้าที่	บทบาท
	<p>เพื่อประโยชน์ในการยอมนความในคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัว พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือศาลแล้วแต่กรณีอาจตั้งผู้ประนีประนอม ประกอบด้วยบุคคลหรือคณะบุคคล ซึ่งเป็นบิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติ ของคู่ความ หรือบุคคลที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลเห็นสมควร เพื่อให้ คำปรึกษาหรือช่วยเหลือในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ยอมนความกัน หรือ อาจมอบหมายให้นักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานสังคมสงเคราะห์หรือ บุคคลใด ช่วยเหลือ ไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ยอมนความกันได้ (มาตรา ๑๖) เมื่อผู้ประนีประนอมหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่งได้ดำเนินการไกล่ เกลี่ยตามคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลแล้วให้รายงานผลการไกล่เกลี่ยต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลแล้วแต่กรณีด้วยในกรณีที่การไกล่เกลี่ยเป็น ผลสำเร็จบุคคลดังกล่าวจะจัดให้มีการทำสัญญายอมนความขึ้นหรือจะ ขอให้เรียกคู่ความมาทำสัญญายอมนความกันต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือศาลก็ได้</p>

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓

มาตรา	บทบาท อำนาจและหน้าที่
มาตรา ๑๗๒ วรรค ๒	<p>“ในกรณีที่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวไม่อยู่ในสภาพ หรือวิสัยที่จะร้องขอตามวรรคหนึ่งได้ ญาติ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ พนักงานเจ้าหน้าที่ องค์การซึ่งมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย หรือองค์การซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ครอบครัว หรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหายจะกระทำการแทนก็ได้”</p>
หมวด ๑๕ การพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ	<p>หมวด ๑๕ ของกฎหมายฉบับนี้ช่วยปิดช่องว่างกรณีที่ไม่อาจดำเนินการได้ครบถ้วนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ กล่าวคือผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัวไม่แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือกรณีคดีขาดอายุความ จึงไม่อาจดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติก็สามารถดำเนินการเรื่องขอคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพจากศาลเยาวชนและครอบครัวได้</p> <p>กรณีนี้คล้ายกับบัญญัติมาตรา ๑๐ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้สิทธิแก่พนักงานสอบสวนกระทำการร้อง ขอให้ศาลออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพแทนผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้ กรณีที่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวไม่อยู่ในสภาพหรือวิสัยที่จะร้องขอตามวรรคหนึ่ง ภาระในการพิสูจน์ (Burden of Proof) พยานหลักฐาน เพื่อสนับสนุนคำร้องขอให้ศาลสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ ยั้่น้อยกว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ เพราะพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้ศาลทำการไต่สวนโดยมิชักช้าและไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาอย่างเคร่งครัด (ตามมาตรา ๑๗๓) ข้อแตกต่างอีกประการหนึ่งคือคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพของศาลมีผลใช้บังคับไม่เกินกว่าหกเดือน ตามมาตรา ๑๗๔ วรรคหนึ่ง ขณะที่เงื่อนไขกำหนดให้ใช้วิธีการฟื้นฟู บำบัดรักษา คุ้มครองประพฤติผู้กระทำความผิด ให้ผู้กระทำความผิดชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ ทำงานบริการสาธารณะ ละเว้นการกระทำอันเป็นเหตุให้เกิดการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ตามบันทึกข้อตกลงในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ สามารถกำหนดเงื่อนไขที่เหมาะสมซึ่งนานกว่าหกเดือนได้ ถึงกระนั้นก็ตาม หากผู้ถูกกล่าวหา ยังมีพฤติการณ์น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว แม้จะพ้นเวลาที่ศาลกำหนดก็อาจขอให้ศาลออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้ ตามมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง</p>

พระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑

พนักงานฝ่ายปกครอง สามารถใช้กฎหมายฉบับนี้ ควบคุมพฤติกรรมของผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้ อย่างมีประสิทธิภาพกว่าจะนำตัวมากักขังที่สถานีตำรวจเพื่อให้สงบสติอารมณ์ ด้วยเหตุที่การสงบสติอารมณ์เกิดขึ้น ในสภาพบังคับ จึงไม่มีผลในระยะยาว การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นทางเลือกที่ดี

มาตรา	บทบาท อำนาจและหน้าที่
มาตรา ๒๔ วรรคสอง	<p>“เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ได้รับแจ้งตามมาตรา ๒๓ หรือพบบุคคลซึ่งมีพฤติกรรม อันน่าเชื่อว่าบุคคลนั้นมีลักษณะตามมาตรา ๒๒ ให้ดำเนินการ นำตัวบุคคลนั้น ไปยังสถานพยาบาลของรัฐหรือสถาน บำบัดรักษาซึ่งอยู่ใกล้โดยไม่ชักช้า เพื่อรับการตรวจวินิจฉัย และประเมินอาการเบื้องต้นตามมาตรา ๒๗ ทั้งนี้ โดยจะมีผู้รับ ดูแลบุคคลดังกล่าวไปด้วยหรือไม่ก็ได้”</p> <p>ในทางปฏิบัติพนักงานฝ่ายปกครองควรต้องประเมินด้วยว่า ตนสามารถนำตัวบุคคลนั้นไปยังสถานพยาบาลไปด้วยอาการ สงบหรือไม่ หากไม่มั่นใจควรประสานงานกับสถานพยาบาลของรัฐ หรือสถานบำบัดรักษาซึ่งอยู่ใกล้ ให้ส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ มารับตัวไป</p>
มาตรา ๒๕	<p>เมื่อผู้รับผิดชอบดูแลสถานที่คุมขังหรือสถานสงเคราะห์ หรือ พนักงานคุมประพฤติ พบบุคคลที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบ ตามอำนาจหน้าที่ มีพฤติกรรมอันน่าเชื่อว่าบุคคลนั้นมี ลักษณะตามมาตรา ๒๒ ให้ดำเนินการส่งตัวบุคคลนั้นไปยัง สถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษาซึ่งอยู่ใกล้โดยไม่ ชักช้าเพื่อรับการตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการเบื้องต้น ตามมาตรา ๒๗ เป็นกรณีเดียวกับมาตรา ๒๔ เพียงแต่บุคคล ที่มีความผิดปกติทางจิตดังกล่าว อยู่ในความควบคุมของ พนักงานฝ่ายปกครองโดยอาจถูกขังในห้องขัง</p>
มาตรา ๒๖	<p>ในกรณีฉุกเฉิน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจได้รับแจ้งตามมาตรา ๒๓ หรือพบบุคคลซึ่งมี พฤติกรรมอันน่าเชื่อว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคลที่มีความผิดปกติ ทางจิตซึ่งมีภาวะอันตรายและเป็นอันตรายที่ใกล้จะถึง ให้มี อำนาจนำตัวบุคคลนั้นหรือเข้าไปในสถานที่ใดๆ เพื่อนำตัว บุคคลนั้น ส่งสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษาซึ่งอยู่ ใกล้โดยไม่ชักช้าเพื่อรับการตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการ เบื้องต้นตามมาตรา ๒๗</p> <p>กรณีนี้ต่างจากกรณีตามมาตรา ๒๔ ที่ขณะได้รับแจ้งหรือได้พบ บุคคลที่มีความผิดปกติทางจิตอาจไม่ได้แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรงให้เห็น กรณีมาตรา ๒๖ เป็นภาวะฉุกเฉินขณะรับแจ้งหรือ พบบุคคลซึ่งมีพฤติกรรมอันน่าเชื่อว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคล ที่มีความผิดปกติทางจิตซึ่งมีภาวะอันตรายและเป็นอันตราย ที่ใกล้จะถึง นอกจากสามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๔ ได้แล้ว หากมีความจำเป็นต้องเข้าไปในอาคารสถานที่ใด เพื่อนำตัวบุคคล นั้นส่งสถานพยาบาลก็สามารถเข้าไปได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น</p>